INNAN HÖSTEN

Och knyttets nya skor var väldigt trånga
och kappsäcken var tung och solen sken.
När kvällen kom och skuggorna blev långa
fanns inte mycket kvar av knyttets ben,
han satte sig på kappsäcken och sa:
den är nog ändå rysligt bra att ha.
Då flög en vind från havet in med lockande musik,
en mumrik spelar på sin flöjt i sömnig sommarvik,
nån kappsäck har han aldrig haft och aldrig trånga skor,
han vandrar på den gröna äng där inga sorger bor.
Men vem ska trösta knyttet och förklara att en sång
är bättre än en kappsäck ifall vägen är för lång?

Tove Jansson, *Vem ska trösta knyttet?*

In memoriam
Tove Jansson
1914-2001

INNAN HÖSTEN

AV

MARTIN BRODÉN & TOVA GERGE

© MAJ - AUGUSTI 2001

I ENLIGHET MED SÖNDAGSMANIFESTET OCH SECOND STAGE

LJUDTEKNISK HJÄLP
ANDREAS NORDVALL

YTTERLIGARE ROLLKONCEPT
ANNA-KARIN LINDER

ETT STORT TACK TILL ALLA SOM HAR HAFT IDÉER,
LÅNAT UT SAKER OCH/ELLER INSPIRERAT OSS.

1. Rakblad

Du kan inte dra ut på det längre än så här. Alla förberedelser är redan gjorda. Du får inte drömma mer om det. Ska det göras så ska det göras nu. Få ett slut på allt. Det händer, och sedan är det slut.

En stunds kyla. En stunds allvar. För ett ögonblick släpper den tryckande känslan. Du kan andas igen. Du kan se ditt liv och du tvekar. Men den här gången finns det inga ursäkter längre. Avbryter du dig den här gången kommer du aldrig kunna göra det.

Du vaggas in i en trygghet. Om du bara kunde dra ut på det här ögonblicket kan du leva för evigt. En enda signal från omvärlden och det kommer inte att hända. Telefonen skulle kunna ringa. Du skulle svara. Det skulle kännas bäst så. Eller om det hände någonting utanför fönstret. Då skulle du titta ut och försöka se vad det var som var på gång.

Men det händer ingenting. Ingenting alls.

Den tryckande känslan kommer tillbaka. Du kan inte vänta hur länge som helst. Du måste göra det också. Du har redan skrivit ett brev, ett brev som ska försöka förklara allt. Det är samma brev som förra gången du var i den här situationen. Du har inte orkat skriva nåt nytt. Några överstrykningar, några extra rader på slutet, ett försök att få det att låta bra.

Förut bestod de sista raderna av "jag älskar er alla, gör inget dumt som jag gjort". Nu har du lagt till "dra åt helvete, så syns vi där" efter det.

Det finns inget sätt att undgå det här. Telefonen är fortfarande tyst. Någonstans inom dig vill du nog inte dö i alla fall. Sedan kommer insikten som kommer att ge dig den styrka du kommer att behöva. Det är bara att göra det, så är det gjort. Efteråt, det som kommer sedan, existerar inte. För första gången i ditt liv kommer det faktiskt ta slut. För enda gången i ditt liv. Vad skönt det kommer vara. Det kommer inte ens vara tyst. Det kommer inte ens vara ingenting. Det kommer inte att vara.

Livet känns så avlägset. Anledningarna känns så fjärran nu. När du gick in i den mentala process som du ännu inte avslutat blev de som bortblåsta. Bara en känsla av att snart få frid, det är allt. Nu är det bara den envetna rösten längst in, den som säger "överlev", som är kvar. Ett sista mentalt hinder som måste passeras.

Folk kommer inte att förstå. Det gör ont. Du hade nästan glömt det. Att det var därför du fortfarande var kvar. Att oavsett vad du säger, vad du skriver, kommer de inte förstå, inte förlåta dig.

Det går inte att göra något åt saken. De har haft sina chanser. Du kan inte bara tänka på dem. Du måste tänka på dig själv också.

Du sätter på musik. Det är din favoritdepparmusik. Du har satt den på repeat.

Telefonen har fortfarande inte ringt. Det är det enda som kan avbryta det här nu. Du har fått slut på alternativ, slut på flyktvägar. Det ligger på något sätt inte i dina händer längre.

Du går till badrumskåpet. Där ligger en hel uppsättning rakblad. Du tar ett nytt. De är alla likadana. Några är använda. Du tvekar och stannar upp. Du lägger undan rakbladet. Du tar fram tandborsten, sätter lite tandkräm på borsten, du häller upp lite vatten och börjar borsta. Efteråt tittar du dig i spegeln. Du ler ett riktigt tandvisarleende. Det ser, i samband med situationen i övrigt, störande ut. Du tar upp rakbladet igen och går ut ur badrummet.

Du har fortfarande inte bestämt dig för var. Det är jobbigt. Först tänker du dig sängen men du vill inte, det känns inte rätt. Till slut sätter du dig på golvet. Rakbladet i högerhanden, mot vänsterhandens handled. Du blir sittande så en stund. Tiden går.

Tänk vad konstigt det är egentligen, med tid, alltså. Ingen kommer någonsin att kunna avgöra hur lång

tid du sitter där. En miljon tankar passerar huvudet. Högerhanden är spänd men still. Om du var vänsterhänt, skulle du göra tvärtom då, eller är det så att just vänsterhanden betyder något speciellt? Och där sitter du och tänker på ditt liv. Oroa dig inte, det tar snart slut. Snart slipper du det här.

Telefonen ringer inte. Fortfarande inte.

Rakbladet är vasst. Det sjunker in handleden nästan utan att du vill. Det röda kommer fram. Det första snittet är det svåraste. Den mentala spärr som finns inom alla människor som hindrar oss, hur mycket vi än plågar oss själva, från att faktiskt avsluta livet.

På vänster handled, nästan precis vid handen, syns ett rött sträck. Det är inte tillräckligt på långa vägar och det vet du. Du tar några snitt längs med handleden, de är inte så djupa. Inte så att det ska vara farligt. Bara så att blodet kommer fram. Du har inte märkt tårarna som flyter ned för dina kinder. Du kommer inte att lägga märke till dem senare heller.

Det kommer blod på golvet och på dina byxor.

Men det är dags att sätta igång på riktigt. Hjärtat slår snabbare och snabbare. Andhämtningen tung och oregelbunden. Du måste göra det. Göra det på riktigt. Du stålsätter dig. Sedan tvekar du. Du flyttar rakbladet längre upp på vänsterarmen, nästan uppe vid armbågen. Du tar i. Det kommer ut en tjock strimma blod. Inte som de andra snitten. Det här är djupt. Om du överlever kommer det bli ett ärr som aldrig försvinner. Snittet är så djupt att öppningen vidgas av blodflödet. Det är ett sår. Ett riktigt sår. Ett riktigt, blödande sår.

Nu vet du hur du ska göra. Du flyttar ned det blodiga rakbladet och tar i, igen. Det gör ont. Någonting under blodådrorna har skadats. Det sticker till i hjärnan, för en sekund ser du bara stjärnor. Sedan kommer du till sans. Du ser först inte vänsterarmen, men du känner att det rinner en massa från armen som blöter ned byxorna rejält.

En sekund vill du svimma. Det är en naturlig reaktion. Den släpper snart. Den har inte att göra med att du är svag eller tvekar, det är psykets naturliga reaktion när den ser sin egen skadade kropp. Du skär några djupa snitt till. Det känns inte alls likadant som första gången. Slentrian. Du håller din arm nedåt och handen stel. Kupad liksom. Inte med flit, du tänker inte på det. Handen fylls med ditt blod. Du tittar på det.

Sedan tänker du att det var synd att du inte skrev någonting med rakbladet. Som det är nu är det bara en massa sträck på handleden. Som en lång linje med ettor. Du särar på fingrarna och blod slår i golvet.

Din blodiga vänsterhand tar tag i rakbladet. Du har faktiskt aldrig skurit dig i högerhanden förut. Du vet inte vad du ska skriva. Du tvekar. Sedan inser du att du måste komma på något snart, annars är tillfället förbi. Till slut skriver du "farväl". Det är inte alls vad du hade tänkt. Du är besviken, men du inser att du egentligen inte har tid att vara besviken.

Blodet rinner på rätt friskt nu. Du lyssnar på musiken i bakgrunden. Det är först nu du tänker på den. Den har försvunnit någonstans i bakgrunden, men nu hör du den och tänker på den. Tårarna strömmar fritt och snart är det klart. Du sitter och tycker synd om dig själv och det är så härligt. Du önskar att hela livet kunde ha varit så här. Du trodde faktiskt inte att du skulle göra det, men nu har du gjort det.

Telefonen ringer. Du tittar upp. Du reser på dig. Det flimrar till framför ögonen, för du har rest dig upp för hastigt. Du går ned på ett knä, men telefonen är inte långt borta. Du vill nå den. Tre signaler. Du hinner fortfarande. Fyra signaler. Det svartnar framför ögonen, du krälar. Du undrar vad du kommer att svara, men det är en kort tanke. Du är helt borta. Du kommer åt telefonen med händerna. Det är det sista du orkar göra. Den som har ringt har lagt på. Du hör tutandet från telefonen. Det

svartnar för ögonen. Det sista du hinner se är ditt blod på telefonen.

Ditt liv rinner bort. Från telefonen kommer en jämn signal som går rakt in i ditt medvetande. Det sista du hör. Du är borta. CD-spelaren börjar om med låten du satt på repeat. Telefonen går från den jämna signalen till upptagetsignalen.

2. Saknad

Jag mår inte så bra just nu.

Jag tänker på dig. Jag borde inte, men det är verkligen svårt att låta bli. Jag tänker för mycket. Alla säger det. Alla säger att jag borde hitta på någonting att göra, att sysselsätta mig med, att jag inte bara ska sitta här.

Mina vänner, när de hör av sig, säger att jag borde sluta fundera på allt de där som jag alltid tänker på. Att det inte löser något. Att det ändå inte finns några svar, några Sanningar. Jag vet att det är så. Jag vet att det inte finns några sanningar, jag vet att det inte löser något att bara sitta och tänka, men vad vill du att jag ska göra då?

Jag funderar ofta på varför du gjorde sådär. Varför du tog livet av dig. Det är ett sådant hån mot mig. Mot oss alla. Att vi inte duger, inte jag, inte dina föräldrar, inte någon. Att jag inte duger.

Jag saknar dig. Mer än du någonsin ville förstå, kanske. Jag tänker fortfarande på dig, fast jag vet att du inte vill veta att det är så. Jag vet att du vill att jag ska glömma att du någonsin funnits, men det är svårt. En del av mig vill också glömma, men det är så jättesvårt.

Ibland drömmer jag om dig. Jag vet inte om det verkligen är dig som jag möter i mina drömmar, men det är i alla fall min bild av dig. Jag vet att saker aldrig kommer bli som de var en gång. Vi gick olika vägar. Det gör ont. Jag ville inte att det skulle bli så här. Du har alltid gjort precis som du vill. Kanske är det därför som jag fortfarande gillar dig.

Vissa saker har jag svårt att förlåta. Att du valde bort alltihop; mig och alla andra människor och solen som lyser på vattnet och feberyrsel och vaniljglass. Att du bara gav fan i allt för att det inte duger, för att inte vi dög, för att allt det här inte räcker. Hur kunde du tycka att världen var dig likgiltig, att allting kvittade?

Mina vänner säger att jag tänker för mycket, att jag bara ska släppa allt det gamla, gå vidare. Det känns konstigt, allt det där. Jag förväntar mig fortfarande att telefonen ska ringa, och så är det du. Vi pratar, ungefär som om inget har hänt, och vi är lyckliga. Vaniljglass och sol och Imorgon och de magiska blommorna som slår ut i livet. Du vet att om det ringde, och det var du, så skulle jag säga förlåt. Det vet du om, va?

Jag försöker förstå varför man gör vissa val. Som om hela mänskligheten varje sekund valde mellan livet eller inte. Jag har själv funderat på att välja inte, att välja bort, som om jag gjorde ett val. Ett val varje sekund. Det är väl kanske därför jag blir så rädd, så ledsen, så ihålig, när någon annan gör det. När någon gör det på riktigt. När någon verkligen väljer bort. Vaniljglass och sol och Imorgon och de magiska blommorna som slår ut i livet - räcker det lilla verkligen?

Det är en skrämmande tanke, men jag är inte som dig. Jag är fortfarande kvar här. Hör du det? Jag håller fast, jag håller kvar, jag väljer inte bort. Det enda jag försöker välja bort är dig, men det är jag för feg för. Om jag glömmer dig, försvinner du inte då? Försvinner allt det vi hade, alla gemensamma minnen? Om jag glömmer dig, är det inte först då du dör på riktigt?

De säger att det är vad jag ska göra, att jag bara ska glömma, att det inte är samma sak, att glömma inte är att förtränga eller svika utan att gå vidare. Ibland kan jag titta upp på sprickorna i taket och leta efter svaren, efter Sanningar, i mönstrena i sprickorna. Jag hittar dem inte. Ibland drömmer jag om dig. Ibland ser jag ditt ansikte i mönstrena, men det är nog bara jag.

3. Föräldrar

Du hade aldrig den där personliga relationen till din far. Kanske var det för att du inte var religiös. Men jag vet att du var det, i smyg, att ibland när vi pratade kunde du bekänna att du faktiskt, innerst inne, var för feg för att ändå inte hoppas.

Han var ju ändå en rätt snäll person, din far, prästen. Han var inte den där stränge familjefadern man ofta ser präster vara på film. Han var en präst av den nya skolan, den där kyrkan stod för medmänsklighet och allt det där som man faktiskt kan tro på trots att man inte är religiös.

Men du kom honom aldrig nära. Varför var det så? Var han trots allt för konservativ för dig? Eller var det så att han aldrig riktigt förstod hur fadersrollen fungerade? Att han hela tiden brottades med prästrollens vänliga och medmänskliga distans och fadersrollens ömhet och kärlek?

Ni har aldrig haft ett riktigt nära och privat samtal, inte en enda gång. Kanske kände han att det skulle vara att ta med sig jobbet hem. Du har aldrig sett honom bli riktigt känslosam. Kanske hade han sin syn på hur mansrollen såg ut, en bild han aldrig ville eller kunde bryta mot.

Du har aldrig sett honom gråta. Synd. Han gråter nu, och det är helt för din skull. Han har lovat sig själv att han inte ska gråta när han står där, inför hela kyrkan, men det är ett löfte han inte kan hålla, trots att han försöker. Han talar om dig, om vilken fin människa du var. Det låter nästan mekaniskt och han lyckas hålla tårarna inne. Sedan avbryter han sig mitt i en mening. Han tittar på församlingen, på din mor, på de fantastiska glasmosaikerna. Han försöker hitta ett svar, men det finns bara religiösa motiv i hela kyrkan. Tårarna rinner nedför hans ansikte. Sedan säger han bara "det här är mitt barn".

Hon tänder ett ljus på din grav. Hon är din mor. Hon älskar dig. Av alla i hela världen är det hon som kommer att ta det hårdast. Delar av henne kommer aldrig att läka. Hon kommer aldrig att glömma dig. Det finns inte en tanke som hon inte tänkt. Det finns ingen vinkling hon inte har skärskådat en miljon gånger. Det finns inte något sätt som hon inte beskyllt sig själv på. Hon försöker inte förstå. Det gör för ont. Hon kan inte förstå. Hon älskar dig mer än något annat. Hon skulle förlåta dig för allt, och hon måste förlåta dig för det här. Du kommer vara en del av hennes liv till den dag hon dör.

Hon sparar alla dina saker. Ingenting slänger hon. Hon lägger dina saker i lådor, lådor som hon lägger uppe på vinden för hon orkar inte med att se dem. Ibland tar hon ned dem igen och går igenom dem, för det är det enda sätt hon vet hur hon ska ta hand om smärtan. Det sker varje julafton. Och på din födelsedag. Och alla andra dagar när det gör för ont.

Det finns ingenting hon inte skulle göra för dig. Hon skulle dö för dig om hon kunde. Om hon skulle ställas för erbjudandet att ta din plats i graven för att du skulle leva skulle hon göra det utan att tveka en sekund.

Hur kunde du göra henne så illa? Du visste ju att det inte fanns något sätt att förklara. De få gånger du försökte ta upp det såg du ju hur hon gick sönder. Du kunde väl ha hållit ut, hållit dig kvar, om inte annat så för henne?

Hon älskar dig mer än hela universum, mer än sitt eller någon annans liv. Hur kunde du ta någonting sådant för givet, utan att en enda gång ens säga tack?

Hon tänder ett ljus på din grav. Det är din födelsedag. Grattis.

4. Alternativ

Det går inte en dag utan att jag tänker på dig. Förlåt mig, men så är det verkligen.

Ibland känner jag att jag skulle vilja göra som dig. Bara lämna det här stället. Säga hej då och ta en enkelbiljett till tomheten. Det skulle vara så enkelt. En elegant lösning. Jag förstår ju hur sveket fungerar nu; om jag lämnar den här världen så sviker jag mina vänner, men det är lika egoistiskt av dem att tänka så som det är av mig att lämna dem.

Eller nåt. Jag vet inte.

Livet är kanske bara någonting som ska genomlidas. Jag är fortfarande kvar. Det är ju inte jag som lämnat dig. Hur hade du känt det då? Om det varit jag istället för du? Är det egoistiskt av mig att känna att du svikit mig? Är det?

Varför har du gjort allting så svårt för mig? Jag är inte lika stark som du är och om du valde bort, hur ska jag då kunna vara så stark att jag väljer livet? Men du visste ju att jag inte skulle klara mig utan dig. Du visste ju det.

Nu tänker jag bara egoistiskt igen. Jag måste tänka på dig också. Du måste få göra som du vill. Jag vill inte tänka på dig.

Vet du vad som skrämmer mig mest? Det är att ibland, när jag ser på mig själv i badrumsspegeln, ser jag ditt ansikte. Du hånler mot mig. Precis som när du borstade tänderna innan du skulle ta livet av dig. Normalt skulle jag bli så skrämd, så skrämd, men jag orkar inte bli skrämd. Jag är för nere för att bry mig. För ledsen för att orka vara rädd. Går det ihop?

Jag måste vara stark. Jag måste kunna klara mig själv. Man måste passera de öppna fönstrena. Inte stanna upp. Inte titta ut. Inte inse hur högt upp man är. Bara gå. Inte tänka. Inte snubbla.

Jag tänker inte göra som du. Du kan inte lura mig till det. Jag kommer att glömma dig. Det kommer att göra ont, men en dag, när jag orkar leva livet igen, kommer jag att ha glömt dig.

Du visste att jag skulle ha svårt att klara livet själv. Du visste det, och ändå så trodde du att du kunde lämna mig utan att det gjorde något. Trodde du att jag skulle klara mig själv? Trodde du det? Eller var du bara så inne i dina egna tankar och känslor att du inte tänkte på mig? Hur ska då jag klara mig?

Nu tänker jag egoistiskt igen.

Det skulle vara så skönt att slippa det här. Jag är så trött på allt. När jag ska känna lycka så känner jag bara tomhet. De små sakerna i livet, de man väntar på, de är inget. Jag är rädd varje gång såna tillfällen passerar och jag inte orkar fånga upp dem.

Det är som att man i en bok skulle dissekera livet och kärleken och allting och när man kommer till sista kapitlet så vill man ändå ta den man håller av i hand och gå ned i solnedgången. Sedan vaknar man och inser att det aldrig kommer bli så, och så börjar det om från början.

Jag orkar inte vända på sidorna längre för att se vad som finns på nästa sida. Det är ändå bara samma saker som varit på de föregående. Det finns bara så många olika sätt att göra en sida på.

Om det är så att vi existerar och har möjlighet att reflektera över detta, varför finns det då ingen mening med livet? Består livet av att vara tillfreds? Om man inte blir tillfreds av att veta detta, vad ska man göra då?

Nu tänker jag som du. Var det vad du ville?

5. Speglar

Det ser ut att bli regn.

Jag kan inte sova. Det går inte. Vad är klockan? Varför undrar jag det hela tiden? Det spelar ju ingen som helst roll. Jag borde sova vid det här laget. Vid det här laget borde jag ha sovit en lång stund, en så lång stund att om jag hade velat gå upp tidigt hade jag gått upp nu.

Jag vet inte ens varför jag försöker sova. Jag blundar ju inte ens. Jag bara tittar upp i taket. Jag tittar på sprickorna i taket. Varför vet jag inte. Jag kan redan alla mönster. Där finns inga sanningar. Där finns ingenting, bara min egen mentala rundgång, mina tankar som går runt, runt i en cirkel utan att någonsin komma någonstans, ett hån mot mig själv.

Utanför växer sig regnmolnen gråa och tunga. En reflektion av mitt inre. Jag borde sova. Verkligen. Det här måste få ett slut.

Lustigt det där med tid, förresten. Ingen kommer någonsin att kunna avgöra hur länge jag har legat här. Märker du att tid har förflutit? Lyssna. Hör du? Långt borta, liksom. Som en telefon som någon har glömt lägga på. Någon som har lagt på men missat. Det är ju så lätt att missa att lägga på luren. Så lätt att inte träffa rätt. Man hör ju inte, först. Det är först efter ett tag man hör. När det är tyst. Riktigt, riktigt tyst. Hör du signalen? Nu går den över till upptaget. En signal för varje sekund av ditt liv som rinner bort, rinner iväg. Men telefonen är inte av. Jag kan se den härifrån. Den ligger rätt. Den verkar ligga rätt.

Regn slår mot mitt fönster. Jag reser på mig. Sommaren är snart slut, är det inte så? Vi befinner oss i sommarens döende, sommaren lever fortfarande men det är knappt. Snart kommer hösten. De gulnade löven kommer vittna om hur det en gång var.

Precis som med dig. Den enda som kan vittna om dig är jag.

Jag går mot badrummet. Jag tycker mig höra dig i köket. Först fryser jag till is. Jag stannar upp. Jag håller mig alldeles tyst och lyssnar. Jag vågar inte ens andas. Det enda jag kan höra är regnet som slår mot mitt fönster. Utanför kan jag höra en bil passera.

Så hör jag dig. Du är i mitt kök. Du fumlar med kastrullerna. Med mina kastruller. Du ville aldrig dricka kaffe. Bara te. Vem ska vittna om detta om jag inte gör det? Du famlar med mina kastruller för du vill göra tevatten, för mitt kaffe duger inte.

Men du är inte där. Jag vet det. jag vet att du är död, att jag aldrig kommer träffa dig igen. Om telefonen ringer så är det inte du.

Jag går in i badrummet. Jag tittar mig själv i spegeln. Jag öppnar badskåpet och tar fram min tandborste. Jag sätter lite tandkräm på borsten och häller upp lite vatten. Sedan stänger jag badrumsskåpet och tittar in i spegeln och ser dig.

Jag blir förstenad.

Du tittar på mig och jag står och håller i min tandborste som jag satt tandkräm på och vet inte vad jag ska göra. En miljon tankar far genom min skalle, men jag kan för mitt liv inte tänka en enda vettig tanke.

Telefonen ringer. Det går en ilning genom ryggmärgen. Du tittar på mig och ler ett riktigt tandvisarleende. Jag är i chock. Jag vill till telefonen, men det är som om jag vill se dig en sista gång. Du är så vacker. Du håller upp din högerhand. Du håller ut tummen mot örat och lillfingret mot munnen, ungefär som om du med högerhanden markerade att du talade i telefonen. Jag ser på din högerarm. Det står något på den, du har skrivit något på den. Det är spegelvänt genom spegeln, men jag ser vad som står på den. Det står farväl.

Tre signaler. Jag kan fortfarande hinna. Jag rusar mot telefonen. Fyra signaler. Jag lyfter telefonen, jag vet inte vad jag ska säga, men det är ett problem jag får ta senare.

Jag lyfter telefonluren. I mitt öra hör jag telefonens monotona signal. Jag står, mina tårar rinner längs mina kinder och jag kan inget annat. Jag tittar ut genom fönstret. Regnet står som spön i backen.

Det gör ont och jag går sönder.

Jag kan se min spegelbild i fönsterglaset. Men det är dig jag ser.

Vet du vad som skrämmer mig mest? Det är att jag ser mig i fönstrets spegelbild, men det är ditt ansikte jag ser. Inget annat. Det enda som skulle göra mig rädd är om du aldrig funnits. Att jag skulle ha kommit på dig för att jag inte orkade med mig själv. Som om du vore jag. Om det var så skulle det vara jobbigt.

Men jag är inte rädd. Jag kan inte vara rädd för dig. Mitt liv är inget utan dig, du kommer aldrig att kunna göra mig rädd. Varför sa du inget? Om det var så illa, varför klagade du aldrig? Jag skulle ha gjort allt det du bett mig om. Hur skulle jag ha kunnat veta? Jag är bara mänsklig. Jag är inget övernaturligt väsen.

Är du rädd för mig? Hatar du mig? Känner du över huvudtaget någonting för mig längre? Kommer du ens ihåg mig, eller är jag bara ytterligare ett svagt minne du förträngt?

Om jag var du. Du försvann för länge sedan. Lämnade mig vind för våg. En del av mig gick sönder.

Var är du?

Fly dina skuggor om du behöver, om det är vad du vill. Nu gör du precis som jag. Du är död, vet du det? Du är helt tom inombords.

6. Flaskpost

Förlåt.

Jag skulle vilja berätta en annan historia. En vacker historia. Eller en riktigt eländig. Någonting fantastiskt. Någonting du skulle ha gillat. Men det här är historien jag måste berätta. Den om dig och mig. Kanske för att jag vet att det skulle göra dig så arg. Jag kan se hur du kröker läpparna, arrogant, inte för att det var ett ord som någon av oss kunde på den tiden, men du vänder dig om och går. Sedan ägnar jag hela eftermiddagen åt att försöka beveka dig. Det var så lätt för dig att hata. Det gjorde mig galen av avundsjuka. Du vet hur jag försökte göra samma sak när du sårade mig; jag spottade framför dina fötter, vägrade prata med dig, kastade sand i dina ögon. Men i slutändan blev det alltid mitt fel. Jag kom krypande tillbaka som en annan hund, förlåt förlåt förlåt. Jag förtjänar dig inte, du är min bästa vän, du får mina armband, du får min veckopeng, du får vad som helst bara du leker med mig igen. Och så gick jag på tå i några dagar medan du prövade min värdighet. Du offrade armbanden till vågorna, köpte godis för pengarna och vägrade låta mig smaka, du sa till mig att vänta i klippskrevan och kom tillbaka två timmar senare bara för att sprätta lite sand på mig och säga "mamma säger att jag inte får vara på stranden mer...för jag ska äta nu." Båda visste att det inte var sant för din mamma hade kronisk migrän och hon hade nog inte värmt någonting ätbart åt dig sedan du var fem år gammal. Men om jag hade sagt det så hade du dödat mig med ögonen så jag nickade och stirrade på stenen - "Det gör ingenting." Och båda visste att det inte heller var sant.

Så förlåt förlåt förlåt förlåt för att jag berättar den här historien. Även om du inte kan stöta bort mig längre så kommer du kanske på ett sätt att hämnas. Det är bara det att jag har fått för mig att du har tappat greppet om mig lite. Du kunde inte lämna mig väntandes i klippskrevan hur länge som helst utan att jag började tänka själv och gick hem, vet du. Det magiska med dig försvann när du svek för sista gången. Jag älskar dig fortfarande. Det kanske jag aldrig sa till dig att jag gjorde? Det spelar ingen roll. Ord räknades nog aldrig för dig. Jag hoppas att alla test jag utstod bevisade någonting. Att du inte trodde att alltihop var resultatet av rädsla. Du fick inte det du ville av mig. Jag klarade inte av att hålla fast dig. Men jag älskade dig. Verkligen.

Var vi elva år? Det var min familj som tog med mig till kusten. Två lätt förvirrade 35-åringar som alldeles nyss aldrig skulle bli som sina föräldrar men som plötsligt hade bil och sommarställe och två snoriga lintottar som de försökte få att bädda sina sängar åtminstone ibland. Lintottarna, det var jag och min äldre bror. Jag funderar ofta på hur de där somrarna skulle ha artat sig om det hade varit en lillebror istället. Jag ser skrämmande tydligt hur det lilla barnet gråter av skräck när vi slår i honom Sanningar om myrlejonen och sedan gräver ned honom helt och hållet i sanden. Plågar man större varelser än sniglar och maneter så är det plötsligt allvar. Även om det är samma sorts känsla som framkallar det...konstigt. Bara det som faktiskt händer spelar någon roll i den här världen. Alla bråddjup som befinner sig inuti huvudena på såna som oss är visst helt betydelselösa. Som tillexempel, ibland kan jag fortfarande önska att jag hade haft en lillebror. Ibland dagdrömmer jag att jag rusar in i köket och flämtar: "mamma, vi lekte, och lillebror bara slutade andas..." Jag tror på något sätt att det hade kunnat rädda dig. Jag skulle sälja min ofödda lillebrors själ för att ha dig kvar. Tydligen gör det inte mig till en dålig människa. Ingen straffar mig. Ingen talar mig till rätta.

Men nu var det en storebror. Han var femton då, han hette Thomas och han skulle aldrig nedlåta sig till att leka med sin syrra annat än på riktigt regniga dagar när Linus hade åkt tillbaka till stan. Jag gillade min bror. Jag

gillar honom fortfarande. Men han fattar inte så mycket om hur det är att vara omgiven av magi och hat. Jag undrar var han gjorde när han var elva? En gång pratade jag med honom om det, men han ryckte på axlarna och tyckte att det borde jag väl minnas själv. Det borde jag kanske. Jag skulle tro att han spelade olika saker. Fotboll, kort, basket... Min bror, han var aldrig barn i ordets värsta betydelse. När han var tillräckligt gammal för att hitta på sagor så var han gammal nog att skilja mellan dem och verkligheten också. Han slapp vår fantastiska förbannelse. Men han är säkert inte så problemfri som jag fått för mig. Är det någonting som jag har lärt mig så är det att människor är jävligt komplicerade. Det låter ytligt, du skulle förkasta det direkt, jag vet. "Människor, min käre Watson, är däggdjur och det finns inget enklare. Vi föds, vi lever, vi dör." Du och dina förhatliga oneliners. Du och din fjortonåriga Kafka-intellektualism. Jag slår vad om att du inte ens hade läst hälften av alla böcker du svängde dig med.

Men dit hade vi inte kommit än. Vi var elva och det var första sommaren. Det var stranden, juli och inget regn på en vecka. Min bror skulle passa mig medan jag badade, han låg på en blå handduk och åt glass. Någon strut. Om de sålde storstrut fortfarande så var det säkert det. Eller tiptop. Det gör mig ledsen när de plockar ut glassar ur sortimentet. Det får mig att känna mig gammal. Jag kan höra mina föräldrars saliga utläggningar om 5-öreskolorna i bakhuvudet när jag börjar gnälla om att tiptop inte finns längre.

Men i vilket fall så byggde jag sandslott. Sedan - jag antar att det inte riktigt var såhär, men jag måste berätta som jag minns det - kom du. Det var filmiskt. Solen sken på min rygg och ut över vattnet. Kylan från din skugga (melodramatiskt, eller hur?) fick mig att vända mig om. Jag såg inte ditt ansikte först för jag blev bländad, men när ögonen vant sig så var det bara solens ljusspel i din bruna page som vittnade om att du var någon annan än vem som helst. Baddräkten var solblekt och lite tunnsliten, jag tänker mig den grön men den var säkert rosa för det var alla tjejkläder på den tiden. Myggbett på halsen. Ögonen uppspärrade i en outtalad fråga.

"Får jag hjälpa till att bygga?"

Så artig. Så blygsam. Varje gång du formade ett nytt torn så hörde du försiktigt efter med mig, Slottsarkitekten, om det gick bra att du gjorde så och så...och jag svara ja. Charmerad. Jag bad dig om råd. Vi skapade Konst. Hur kunde jag annat än dyrka dig? I stan lekte jag och Mia med barbies. Du lärde mig att bygga sandslott som om de varit katedraler. Precis i strandkanten så att de alltid var raserade nästa dag. En metafor för livet, för oss.

Kom hit och ta dig tid att lyssna en stund om du vill, så ska jag berätta en saga för dig. Det tar ingen lång stund, och jag vet just inte om den betyder någonting, men jag vill gärna att du ska höra den. Så att du minns hur min röst låter när jag inte längre är här, eller när du inte längre är det. Jag vet inte. Kanske bara för att sätta ett fotavtryck här någonstans, så att vi ska hitta tillbaka om vi går vilse. Utifall att tillbaka mot förmodan skulle vara en bra väg att gå. Så här var det:

Det var en gång ett slott som reste sina tinnar mot himmelen i ett land så långt borta så att du skulle nöta ut fler skor än det finns sandkorn på en strand om du gick dit. Inte för att du skulle kunna ens om du försökte, för det finns djupa stup och oändliga hav på vägen, men slottet fanns där i alla fall. Det hade kanske växt upp ur själva marken - förmodligen var det så, för källargångarna slingrade sig nedåt som rötter i jorden och tornen sträckte sig som spretiga grenar hit och dit. Drottningen var den enda som kände alla hemliga rum och lönndörrar, och hon vandrade ensam därinne, från sal till sal, och talade dämpat med väggarna. Hennes nyckelknippa skramlade, hennes klänningsfåll frasade mot golvet. Hennes röst var tunnare än en viskning. När hon gått vidare och stängt de tunga portarna bakom sig var det lika mörkt som i graven, för slottet hade endast ett fönster. Det var en liten glugg i det allra högsta tornet, och därifrån såg drottningen

allt som rörde sig eller stod stilla i norr och öster och väster och söder. Varje sömnlös natt - och drottningen sov aldrig - stod hon som en staty med rörliga ögon och spejade ut över sitt land. Det bekymrade henne inte att där aldrig fanns någonting att se.

Jag undrar ibland om du verkligen existerade. Jag frågade faktiskt mamma en gång, mamma fanns verkligen Johanna? Hon förstod inte vad jag menade. Det var en konstig fråga. Som: "Är himlen verkligen blå?" Jättekonstig fråga. Mamma gillade dig. I din frånvaro kallade hon dig för strandnymf och sa att "hon har det nog inte så roligt hemma." Du ska veta att jag försvarade din heder med näbbar och klor. Skrek och krossade porslin och skrev i min dagbok att jag hatade henne för att hon snackade skit om mina kompisar, att hon inte visste någonting. Jag gjorde allt det som du skulle ha gjort om det hade varit jag som sa samma saker rätt i ansiktet på dig. Så nog existerade du alltid. Till den milda grad att jag nästan blev en del av dig.

Men ibland får jag ändå för mig att det var tvärtom. Det var och är så mycket drivved inuti min skalle. Kanske var du bara ett av mina hjärnspöken. Allt det jag trodde och tänkte om att ha ett Hemskt Liv, en till fantastisk antagonist i en av mina hjälteberättelser. Det jag skulle ha varit om jag bara haft lite mer mod. På något bisarrt sätt går det ihop. Jag kan gå förbi ditt nedsläckta hus och din igenvuxna tomt och låtsas att ingen någonsin har bott där. Jag kan tänka att Johanna, hon var en del av mig som var för farlig för att få finnas och det enda sättet att bli av med henne var att hitta på just det som hände, annars hade hon funnit en väg tillbaka in i verkligheten. Jag vet ju att det inte är sant, men dagar som den här är det så enkelt att lura sig själv. Hur ska jag kunna bevisa att du någonsin berättat en enda saga för mig? Den som går i linjen mellan stranden och vågorna lämnar inga beständiga spår. Inte ens om ett helt universitet gick lös på sandkornen med professionella mätinstrument och mikroskåp skulle de hitta avtryck från dina fötter. Så mycket bekvämare om du aldrig funnits. Då kan jag sluta minnas en stund.

När jag kom hem till Mia och skolan så kunde det kännas precis som om du var något jag ljugit ihop. Mina sommarminnen var alltid uppblandade med vårt flippade universum och det var omöjligt att höra på Mias ridlägersföreläsningar utan att försöka skrämma upp henne med små pusselbitar häxkonst och sensommarstorm. Men Mia var alldeles för förnuftig för att haka på. "Det där är ju inte sant", sa hon, nollställd i ansiktet och vad kunde jag säga, hon hade förstås rätt. Inget mer tjafs om saken. Hon lotsade mig tillbaka till fast land, stal rouge av sin äldre syster och gick lös med blå mascara på mina vita ögonfransar. Du skulle ha skämts över mig. Det gick fort och smärtfritt att få plats i ramen igen. Hon fick mig att sluta drömma om dig på nätterna, hon sa "men tänd lampan och se efter då".

Jag är henne evigt tacksam för det. Inte för att jag har en aning om hur du betedde dig i skolan och så, men om jag känner dig rätt var du inte där särskilt ofta. Du hängde väl bakom stationshuset och tiggde cigg av gymnasiekillarna. Äsch. Allt jag tror mig veta om dig är gissningar. Kanske satt du bara i skolbänken och glodde ut genom fönstret. Kanske var det aldrig någonting särskilt med dig. En helt vanlig flicka. Vem som helst. En Mia. Vad vet jag om Mia förresten. Om vad hon drömde om och tänkte på. Vi har ingen kontakt nu. Hon kanske också bara var någonting som jag hittade på.

Förlåt.

Men jag måste berätta den här historien i alla fall. Förlåt.

Var var jag? Jo, det var fortfarande innan saker hade blivit hemliga och heliga, det var när dina sagor var sanna för alla som ville höra på och inte bara för mig. När vi fortfarande fick tro på mirakel. För: "Det är så sött när flickorna dansar bland träden. Så vackert när de leker med vågorna och kallar dem vid namn. Det är

så poetiskt. En lycklig barndom." En lycklig barndom. Förlåt om jag låter bitter. Men du gillade ju ironier. Jag vill gärna göra dig glad.

Det var i slutet av juli. Egentligen lite för tidigt för ett riktigt åskväder, men åskväder kommer ofta när man behöver dem och du behövde ett så mycket att du nästan gick i bitar. Du betalade all påtvingad artighet som jag var föremål för med en fasansfull spänningshuvudvärk, och högtrycket hjälpte inte precis. Det fanns ett båtskjul vid bryggan, på bryggan faktiskt för att vara exakt. Ett färgflagnande gammalt skräpbygge som hade ett rostigt hänglås på dörren, men tre lösa bräder på den andra kortsidan. När de gråblå molnen kom inrullande över viken så sa du "det blir regn". Jag höll upp bräderna när du ålade dig in. Det var en liten öppning nära marken. När jag följde efter fastnade tröjan i en spik eller något sånt. Det var otäckt. Mörker och lukten av mögligt trä framför mig. Jag vred mig och försökte haka mig lös. Det var uppenbart att huset hade gripit tag i mig med sina torra, spetsiga naglar som straff för att jag bröt mig in olovandes. Nu skulle jag aldrig komma loss, greppet skulle bli fastare och jag skulle död där, kanske skulle träet genomborra mig eller så skulle jag helt enkelt svälta ihjäl. När paniken kom krypande så ryckte jag mig fri, det blev en reva i tyget. Men fastän jag var inne snabbt som bara den så släppte inte skräcken. Jag kunde inte se ditt ansikte riktigt. Det gick inte att säkert veta i fall det var du. Det kanske var en annan liten flicka som hade svultit ihjäl i båthuset. Eller en som inte riktigt svultit ihjäl, en som bodde där inne och levde på råttor och gammal tång. Hon var säkert väldigt, väldigt hungrig. Jag sa ingenting. Jag tryckte mig mot väggen. Hon kanske inte skulle märka mig.

"Du är väl inte rädd?"

Du hade ett leende i rösten. Det här var ju löjligt. Det var mitt på dagen. Regnet smattrade utanför. Jag såg ditt ansikte alldeles tydligt. Det silade in ljus genom springorna mellan plankorna. Jag måste förklara mig.

"Jag bara tänkte...att den som äger båthuset kanske blir arg. Jättearg."

"Nä, han blir inte arg. Det var en gubbe som hade en båt här förut, men han är död."

"Hur dog han?"

"Han drunknade. Hans båt läckte in. Han hade ett öskar med sig och han öste och öste men han öste för långsamt och tillslut så sjönk han. Han kunde inte simma."

Här hade jag kunnat fråga "Hur vet du det?" men det gjorde jag inte. Jag bara var tyst och fortsatte lyssna. Jag kunde inte motstå en saga.

"Det var någon som borrade hål i båten. Någon som bodde i båthuset och som ville ha det själv. Det var en liten flicka. Hon hade inga föräldrar."

"Sov hon här och levde på råttor och tång och fisk ibland om hon fick tag på den?"

"Ja. Så var det. När hon växte blev hon för tjock för att komma ut. Då blev det bara råttor och tång. Hon var väldigt, väldigt hungrig. Tillslut så torkade hon och blev som rynkig som en gammal tant i huden, hon såg ut som en rökt ål nästan. Så låg hon still och tittade på taket och hon blev väldigt svag i armarna så det var bara när något djur kröp över hennes ansikte som hon fick mat. Sen dog hon. Liket åt råttorna upp så det blev rättvist."

"Gubben då?"

"Han bor på havsbotten."

"Jaha."

Vi var naturligtvis vettskrämda båda två. Men jag tror att du var rädd på ett annat sätt än jag, skräckfilmsrädd, en jublande, pirrande skräck som fick dig att känna dig stark. Du hade kontroll över mitt spöke. Du hade låtit råttorna äta upp henne och gjort henne för tjock för att komma ut ur båthuset. Jag hade aldrig kommit på något sånt. Långt efter det att vi hade kravlat ut till ovädret igen, långt efter att vi byggt kanalsystem där regnvattnet

kunde rinna ner till havet, långt efter att min mamma lånat dig torra kläder för att din mamma inte skulle tycka att du var till besvär, såg jag mig över axeln för att kontrollera att inget skrynkligt litet bylte glodde på mig från ett hörn. Senast igår tog jag fram en ficklampa och lyste under sängen. Jag hittade bara damm. Men jag hade kunnat svära på att jag hörde någon jämra sig.

Jag älskade dig verkligen. Det är inte bara som jag säger. Jag älskade den första sommaren. När du slängde småsten på mitt fönster mitt i natten (fast kanske var hon bara halv elva) och släpade ner mig till hamnen för att du skulle visa en hemlighet. Mina föräldrar måste ha varit ute i trädgården på andra sidan huset, för de märkte ingenting. Jag hade ett par ljusblå tofflor med kaninöron på. Du fick låna den ena. Så smög vi iväg genom halvmörkret, trygga flickkroppar mitt på den tomma vägen. Våra steg lät lustigt - hasande toffelsteg först och sedan tystnaden när våra tår pressades mot den fortfarande varma asfalten. Varannan. I takt. Jag litade på dig. Jag älskade dig. Jag var inte rädd. Din hemlighet var en hink med krabbor bredvid en av seglargästernas båtar. Det var väl någon unge som hade fiskat upp dem och sedan glömt dem. Vi var på mjukt humör den kvällen. Vi var den stillhet som uppstår när man har talat så länge att det inte längre finns någonting att säga, men det gör ingenting, det behövs inte längre några ursäkter för att få vara i närheten. Vi släppte ut krabborna igen. Vi ställde hinken där den stod när vi tog den. Vi gick hem. Hand i hand. Våra händer passade så bra i varandra. Det är inte bara som jag säger. Du sov skavfötters med mig den natten. Jag bad dig stanna, för jag visste att du inte hade någonstans att gå. Men jag hade bett dig annars också. Det är inte bara som jag säger.

Kanske älskade jag dig inte alls. Det bodde inga andra småflickor än du på vår gata. Jag ville bara ha någon att leka med. Du brydde dig inte om mig heller. Du använde mig för att få skydd från tystnaden hemma hos dig, du lånade min mammas omsorg när det passade och du åt mat hos oss *jämt*. Vårt band var kanske inte kärlek utan ömsesidig svartsjuka. En vilja att äga. Jag kan inte tala för dig, men jag minns hur jag ivrigt letade efter minsta möjlighet att göra dig svag. Jag ville fatta hur du fungerade. Jag var besatt av dig, av att vara du. Jag ville dissekera dig och förklara dig så att jag kunde komma över dig. Jag ville ha dig i närheten så att jag hade kontroll över vad du gjorde. Jag fick för mig att du övervakade mig på samma sätt. Jag ville slippa ifrån dig men jag kunde inte undvara dig. Vissa dagar hatade jag dig. Kanske de flesta dagarna. Jag hatar dig. Varför måste jag sitta och skriva det här? Varför? Varför kan jag inte bara släppa dig? Om det var jag som hade stuckit, vad hade du gjort då? Jag behöver någon - någon som säger åt mig vad jag ska göra.

Det var inte jag som stack. Det var du. Det var du. Förlåt för att jag inte höll fast dig. Jag älskade dig nog inte. Inte tillräckligt mycket. Jag orkade inte mer. Inte just då. Kunde du inte ha väntat lite? Jag är bara mänsklig. Man kan inte begära hur mycket som helst, inte ens av en vän.

Första dagen vi sågs den andra sommaren höll du axlarna på ett lite annat sätt. Avvaktande. Du kisade på mig genom en spretig, blonderad lugg, log inte för mycket. Spottade på asfalten. Pressade ner händerna i jeansjackans fickor. Ställde en fråga för att döda tystnaden: "Vad gjorde du när du var borta då?" Jag svarade: "Inget särskilt." Några minuters tystnad innan våra tankar gled samman. Ett osynligt kontrakt granskat och signerat med spretiga mellanstadiebokstäver. Vänner. För alltid. För alltid, vet du hur länge det är? Idag hade jag aldrig godkänt ett sånt avtal. Jag vet att evigheten inte är förbehållen människorna. Jag vet att ingen kan hålla ett sånt löfte. Ingenting är oändligt. Inte ens havet.

Nu har jag talat om oss så länge. Jag kanske ska tala om mig. Jag kanske ska svara på frågan. "Vad gjorde när

jag var borta då?" skulle du ha sagt. Som en väderfras. Jag ska svara på allvar.

Jag gick ofta ned till havet. Där satt jag länge, med axlarna medvetet framskjuta så att jag skulle se mer ut som jag kände mig. Ibland lade jag till och med händerna runt knäna och lät luggen blåsa framför ansiktet. Med flit. I början på september var det fortfarande varmt och svettigt när jag var där om dagarna. Håret klibbade fast i pannan. Det kliade. Jag hade alltid för stora jeans och oformliga gröna ylletröjor då, men jag tog aldrig av mig något förrän det började skymma. Då kunde jag höra dina ord i skallen, att vi är en metafor för livet, för oss. Så satt jag där i t-shirt och trosor och plockade sand mellan tårna tills huden knottrade sig. För att visa att det alltid är antingen för varmt eller för kallt. Ibland påskyndade jag processen med att gå ut i vattnet och blöta ned mig, men bara om det inte fanns något folk i närheten, bomullen blir ju genomskinlig när den är blöt och jag var rätt ofta rädd då, rädd att i fall jag exponerade mina storkben och pyttesmå bröst så skulle någon kanske göra mig illa; våldta mig eller försöka döda mig som straff för att jag var så fel. Eller rätt och slätt för att jag hade en kropp kanske.

Lite det var det väl jag väntade på där nere vid stranden också antar jag. Jag spelade ett spel med döden, så som vi brukade se den då. Allestädes närvarande och alltid i funderingar om när den skulle knipa just mig. När jag stod och plaskade bland maneterna och det ruttnande sjögräset var det som att säga: "Här. Ta mig då för fan." Jag ville att någonting skulle förändras, att stumheten skulle släppa. Både ville och inte ville. De där enorma tröjorna var ju som stulna från en av Tove Janssons surmulna små i-utkanten-knytt, och det låter väl konstigt men det var ett sätt att behålla distansen. Om man själv är så liten att man nästa försvinner i sina kläder så kan smärtan man känner inte heller vara särskilt stor, eller hur? Den är i vilket fall inte lika farlig. En liten, liten person förmår inte skada någon när galenskapen bryter lös, och skadar den sig själv så märks det inte så mycket för den är ju så - liten. Jag höll vansinnet på avstånd med bylsiga jeans.

Jag gillade myggbett. Jag gillade allting som hade med kroppen att göra. Nej, inte beröring...men det andra. Kyla, värme, mörker, ljus, hunger. Allting fanns där nere vid havet. Det var en fin tid på många sätt. Jag trodde att jag mådde rätt så okej. Kanske var det så. Det beror ju på vad man jämför med. Det finns så otroligt många sorters dåligt-må. Jag hade tur som kunde gå till havet.

Jag vet inte riktigt vad jag tänkte när jag satt där. Inte så mycket tror jag. Det var vad det gick ut på. Att inte tänka, alltså. Jag var kameran som registrerade vad som hände, en maskin med en enda uppgift - att omvandla upplevelser till syntetisk information. Nu är det varmt, nu är det kallt, nu är det mörkt, nu är det ljust, nu kommer rädslan krypande, nu lindar jag strandgräset runt handen, flera varv, det blir som en hand sträckt ur marken, den håller fast mig så jag inte försvinner. Jag släpper taget men jag lyfter inte. Jag kommer inte härifrån. Jag registrerar. Ungefär så.

Det var mycket som var vacker där. Svindlande tankar och solnedgångar passerade mitt huvud. Det var inte det att jag inte fattade att det var vackert. Men det passerade en bit bort från vad som var jag. Det fanns en filmsekvens på näthinnan som jag spelade upp gång på gång. Den föreställde luft som blev suddigare och långsammare; fylld med dallringar som när det är riktigt hett. Tillslut en bild på mig när jag andades vatten, djupa andetag. Sedan började det om igen. Kanske var det en självmordstanke. Kanske inte. Men det kändes lite som om jag var nedsänkt i vatten. Tiden flöt ihop. Alla de där intrycken som jag var så beroende av blev förvridna, saker var lite för stora eller för små, ljuden var dova, mullrade mer. Jag minns inte så mycket. Det blev suddigt.

En gång hittade jag en död tärna. Den låg strax nedanför där jag brukade sitta. Jag vet inte vad det var för fel på den. Huvudet låg i en konstig vinkel men fåglar kan ju vrida halsen hur de vill. Jag vände på den med tån. Den var hel, inget blod eller flugor eller så. Så jag höll i den i liten stund, andades genom munnen så jag slapp känna lukten. Den luktade kanske ingenting. Jag vet inte. Det var som om mina fingertoppar aldrig riktigt nådde fram. De befann sig några millimeter ovanför fjädrarna. Du vet, som när man ligger i samma säng som någon och värmen från den andra personen strålar genom lakanen så att man inte riktigt kan sova med det samma. Det kändes så och det kändes förbjudet. Det var det väl också. Man får inte hålla i en död tärna som om den vore levande. Det fanns så många lagar i min värld då. Där satt jag och bröt mot en. Ingenting hände. Det kom inget straff. Så jag började gråta. Jag grät och grät och höll i tärnan. Du skulle aldrig ha låtit mig gråta. Jag kunde inte sluta. Ärmarna på en av de där förbannade ylletröjorna blev våta av snor. Jag hulkade så att jag fick kväljningar och vaggade fram och tillbaka. Det jag letade efter fanns inte där vid havet. Och jag fattade det. Att det kanske inte fanns någonstans. Att du kanske hade tagit det med dig bort.

Det kom en man förbi, han var väl tjugo. Han stannade några meter bort och frågade om allt var okej. Jag kunde inte förklara för honom så jag snörvlade lite och fick fram någon sönderhackad mening om att tärnan var död. Han glodde på mig, vad skulle han göra, en liten 16-åring som grinade hejdlöst, kanske sa han någonting om att det bara var en fågel, att allting måste dö förr eller senare, att det är så det måste vara.

Men det var inte tärnan som var död. Det var jag som var levande. Ibland när jag tänker på den dagen så gråter jag igen. Nu gråter jag. All tid jag slösade bort. På stranden ensam. Eller på stranden med dig. Jag vet inte.

Sommaren därpå gick jag inte till stranden. Jag hängde med min bror och hans pojkgäng vid bryggan eller klipporna, mina kjolar var för korta och jag hade gått upp så pass mycket i vikt att jeansen inte var så bylsiga längre. Dessutom var de sönderklippta på alla möjliga olämpliga ställen. Du skulle ha varit stolt över mig. Jag var knappt ensam en hel minut en gång. Så har det alltid varit. Jag har aldrig kunnat göra saker Lite Lagom. Men det vet du redan. Du var likadan fast värre. Vi gjorde ju allting ihop. Du först och jag sen. Vi släppte inte in någon annan. Så du förstår kanske om jag säger att jag blev förbannad när du bara inte var där en dag. Men jag blev inte arg. Bara avtrubbad. Jag hamnade i vattnet. Vid strandkanten men i vattnet. Vi skulle ha rest tillsammans. Du lämnade mig ensam kvar med en gränslös skräck för allting farligt. Vi brukade dela den. Vi brukade skrämma upp varandra. Jag vet inte ens om jag var mest rädd för dina hjärnspöken eller mina den sommaren. De hade flutit ihop de också. Jag har fattat nu, jag fattade när jag hittade tärnan att vi i själva verket kanske inte delade någonting, att tro att man känner någon det är att känna värmen stråla precis bredvid i sängen men inte vidröra riktigt. Våra världar tangerade varandra en stund varje sommar. Inte mer. Så egentligen borde det inte ha gjort någon skillnad, eller hur? Eller hur. Du var inte min värld. Du var en så minimal del av den så att man nästan får svindel. Solnedgångssvindel, tankesvindel. Men det gjorde skillnad. Någonting hände med balansen. Jag låg mellan lakanen, jag låg mellan vaken och sömn, det fanns ingen värme någonstans längre. Jag låg strax under ytan och kippade efter luft. Jag var inte riktigt där. Det fanns ingenting som höll mig vaken.

Om jag försker förklara mer så upprepar jag mig bara igen. Du hatade när man berättade samma historia två gånger. Men jag måste berätta den här historien många gånger. Nu ska jag lägga pappret i en petflaska - de går inte sönder så lätt. Jag ska cykla ut till hamnen och fråga om någon av fiskarna vill vara så snälla och posta

mitt brev. Långt ute till havs. Kanske de skrattar åt mig. Jag bryr mig inte så mycket om det. Jag vet att ingen kommer straffa mig för att jag beter mig märkligt. Så rättvist är inte världen konstruerad. Jag hoppas att du får brevet. Jag ska gå ner till stranden ibland och se om jag får några svar.

Vid läggdags hissade Mumintrollets mamma upp sängkläder i trädet. Sen gjorde hon i ordning en liten frukostkorg som Mumintrollet och Snorkfröken skulle packa upp nästa morgon.
Misan tittade på.
- Ja, den som en gång fick sova i ett träd, sa hon.
- Men varför gör du det inte? frågade Muminmamman.
- Ingen har bett mig, sa Misan trumpet.
- Ta nu en dyna, Misan lilla, och kryp upp till de andra, bad mamman.
- Nej, nu har jag ingen lust längre, sa Misan och gick sin väg. Hon satte sig i ett hörn och grät.
Varför blir allting så här? tänkte hon.
Varför är allting alltid så sorgligt och krångligt för mig?

Tove Jansson, *Farlig midsommar*